Üks mees, kaks bossi

VANEMUINE

146. hooaeg

ESITLEB

LARSEN

COGNAC

RICHARD BEAN

Üks mees, kaks bossi

(One Man, Two Guvnors)

FARSS *SKIFFLE*'I-RÜTMIS CARLO GOLDONI NÄIDENDI
"KAHE ISANDA TEENER" PÕHJAL

KAHES VAATUSES

TÕLKINUD KALLE HEIN
MUUSIKA JA LAULUTEKSTID GRANT OLDING
LAULUTEKSTIDE TÕLGE PEETER VOLKONSKI JA KALLE HEIN
LAVASTAJA ANDRES DVINJANINOV (EMAJÕE SUVETEATER)
KUNSTNIK RIINA DEGTJARENKO (EESTI DRAAMATEATER)
MUUSIKAJUHT ELE SONN
VALGUSKUJUNDAJA ANDRES SARV
LIIKUMISJUHT MARIKA AIDLA
HELIREŽISSÖÖR VAIKO VREIMANN
PÜROTEHNILISED EFEKTID TULEKILD ILUTULESTIKUD OÜ
INSPITSIENT MAARJA LIBA

ESIETENDUS VANEMUISE SUURES MAJAS 31.10.2015

OSADES:

CHARLIE CLENCH RIHO KÜTSAR
PAULINE CLENCH, TEMA TÜTAR RAGNE PEKAREV
MRS/MR DANGLE KÜLLIKI SALDRE VÕI RAIVO ADLAS
ALAN, DANGLE'I POEG PRIIT STRANDBERG
DOLLY, CLENCHI ALLUV MARIKA BARABANŠTŠIKOVA
LLOYD BOATENG, CLENCHI SÕBER REIMO SAGOR
FRANCIS HENSHALL ANDRES MÄHAR
RACHEL CRABBE PIRET LAURIMAA
STANLEY STUBBERS STEN KARPOV
ALFIE, KELNER PEETER VOLKONSKI
GARETH, VANAMUTT, PRÜKKAR, KELNER MÄRT KOIK (TEATER MUST KAST)
POLITSEINIK, TAKSOJUHT, JÕULUVANA, BAARMEN MIHKEL KALLASTE (TEATER MUST KAST)

MUUSIKUD:

BANDŽO, KITARR KARL LAANEKASK
KONTRABASS ALARI PIISPEA VÕI AIVAR EIMRA
LÖÖKPILLID MARGUS TAMMEMÄGI
KITARR PRIIT STRANDBERG
KLAHVPILLID ELE SONN

ERILINE TÄNU:

MAIKEN NÕMMOJA
MARI JALAKAS
MAARJA LIBA

TEGEVUSAEG: APRILL, 1963
TEGEVUSKOHT: BRIGHTON, INGLISMAA

Piret Laurimaa, Ragne Pekarev

BRIDE
LOVE
BY

MIDA ME TEAME MISTER BEANIST?

TÄISNIMI: Richard Anthony Bean
ESIMEST korda nägi ilmavalgust: 11. juunil 1956 Inglismaal Hullis
ESIMENE töökoht pärast kooli lõpetamist: leivakombinaadis
ESIMENE kõrgharidus: sotsiaalpsühholoogia alal
ESIMENE kokkupuude teatriga: esinemine *stand-up* koomikuna
ESIMESED näidenditekstid: naljasketšid BBC-le, *stand-up* tekstid iseendale
ESIMENE lavale jõudnud teatritekst: libreto Stephen MacNeffi ooperile „Narride paradiis“ (*The Paradise of Fools*)

ESIMENE suurem edu: komöödia „Röstsai“ (*Toast*), mis jõudis Londoni Royal Courti teatri lavale aastal 1999 – lugu seitsmest mehest, kes töötavad Hulli leivakombinaadis

ESIMENE klassikalisele tekstile loodud uusversioon: 2005. aastal Almeida teatri lavale jõudnud töötlus Moliere´i komöödiast „Ebahaige“ (*The Hypochondriac*)

ESIMENE Broadwayle jõudnud näidend: uusversioon Goldoni „Kahe isanda teenrist“ aastal 2012, mis esietendus Inglise Kuningliku Rahvusteatri laval 2011 ja mida tänaseks on maailma eri paigus vaadanud üle miljoni vaataja – meile lähematest paikadest on see näitemäng lavastunud menukalt näiteks Soomes (Helsingi Linnateater, 2012) ja Lätis (Läti Rahvusteater, 2013)

ESIMESED preemiad: aastal 2005 Londoni kriitikute preemia näidendile „Ketser“ (*The Heretic*), aastal 2011 Evening Standardi preemia näidenditele *The Heretic* ning *One Man, Two Guvnors*

KÕIK kuuskümmend viis korda – umbes nii palju on mr Bean viibinud „Üks mees, kaks bossi“ etendustel – on pakkunud näidendi autorile jätkuvalt kaasaelamist- ja naermist oma loodud tegelastele ja olukordadele

VIIMANE suurem töö: libreto muusikalile „Tehtud Dagenhamis“ (*Made in Dagenham, 2014*) Nigel Cole´i samanimelise filmi alusel, mille sisuks Fordi tehase naistöötajate väljaastumine võrdse palga nimel.

Mr Beani ESIMENE kokkupuude Eesti teatriga on täna õhtul Teie ees!

TÄNASE NÄITEMÄNGU....

algversiooni autor Carlo Goldoni (1707-1793) oli Veneetsiast pärit itaalia kirjanik ja teatriuuendaja, rahvalike karakterkomöödiate autor, kelle sulest on aga pärit ka mitmed tragöödiad ning ooperilibretod. Tänaseks tuntakse tema enam kui kahesajast teosest laiemalt küll vaid kahte: „Kahe isanda teenrit“ (1745) ja „Mirandolinat“ (1753). Teatrilukku on läinud tema bravuurikas lubadus kirjutada ühe hooaja jooksul kuusteist komöödiat, mille ta ka täide viis.

„Kahe isanda teener“ on kirjutatud algselt oma ajajärgu hiilgavale koomikule Antonio Sacchile kui *commedia dell´arte* stsenaarium. Alles 1753. aastal, kui tükki oli juba aastaid mängitud, vormistas Goldoni selle täispikaks näidendiks, lisades algsele variandile juurde näitlejate, eeskätt muidugi Sacchi improvisatsioonid.

Goldoni hilisemat loomeperioodi ilmestab võitlus ja rivaliteet teise olulise draamakirjaniku, „Armastus kolme apelsini vastu“ ja teiste *fiaba*de (muinasjuttnäidend) autori Carlo Gozziga (1720-1806). Viimase arvates ohustas Goldoni *commedia dell´arte* iidset traditsiooni, mis oli alguse saanud 15. sajandil. Goldonile aga näis improvisatsioonil ja maskimängul põhinev *commedia dell´arte* vulgaarsena, elukaugena ja oma aja ära elanuna, tema sihiks oli elureaaliatele vastav, individualiseeritud karakteritele tuginev komöödia. Oma uuendusi hakkas ta sisse viima pikkamisi ja ettevaatlikult. Näiteks kirjutas ta algul pikemalt lahti ainult peaosa, fikseerides täpselt keskse tegelase repliigid, jättes ülejäänud rollid aga improviseeritavateks nagu *dell´ arte*s kombeks. Goldoni väljapaistvamad näidendid on aga väärikaks alguspunktiks uusaegsele komöödiale.

Carlo Goldoni „Kahe isanda teener“ Eesti teatris:

1924, Draamateater, lavastaja Paul Sepp
1936, Eesti Kolhooside Teater, lav Grigori Morev
1941, Tallinna Töölisteater, lav Priit Põldroos
1942, Vanemuine, lav Enn Toona
1996, Rakvere Teater, lav Toomas Suuman
2014, Ugala, lav Vallo Kirs

Eestis on lavastatud ka „Kahe isanda teenril“ põhinevat Mihhail Tšulaki balletti „Ebapeig“:

1948, Vanemuine, lav Ida Urbel
1954, Estonia, lav Boris Fenster

BRIGTHTON

Suurbritannia linn East Sussexi krahvkonnas La Manche´i rannikul, olles Londonile lähim (169 km) lõunaranniku kuurort, kuid oluliselt rafineeritum kui tema idapoolsed lärmakad naaberlinnad Margate ja Southend. Brighton muutus esimeseks Inglise merekuurordiks 18. saj keskel, kui laiemalt avastati meres suplemise võlud. Brightonis puuduvad suured tööstusettevõtted, kuid seal asub rikka ajalooga meresadam.

Ajalooliste vaatamisväärsuste hulka kuulub ka 1899. aastal valminud hilisviktoriaanlikus stiilis sadamakai, millest kujunes seltsielu keskpunkt. Linn on tuntud diskreetsete hotellide ja abieluväliste suhete kohana. Brighton on alati ligi meelitanud näitlejaid ja kunstnikke – elu viimastel aastatel oli see Lawrence Olivier´kodulinn.

Linna tähtsaim vaatamisväärsus on idamaine Kuninglik Paviljon. Hoone lasi 1823. aastal diskreetseteks kohtumisteks ehitada Walesi prints George IV, kes oli astunud salaja abiellu Maria Fitzherbertiga.

MIS VÕI KES ON *SKIFFLE*?

Ameerikas 1920ndatel sündinud muusikastiil, mis erilise menu saavutas 1950ndate teisel poolel, ja milles võib leida sugemeid folgist, kantrist, diksiländist, bluusist, jazzist ja rockist. Seda stiili iseloomustab muusikute tohutu ind, kuid vajalike oskuste ja sageli ka instrumentide puudumine. Nii ongi *skiffle´*i harrastajate seas üldjuhul aktsepteeritud teatud muusikaline ebatäpsus ning muusikariistadena leidsid lisaks kitarrile, bandžole ja suupillile kasutust ka kammid, savikruusid ning pesulauad, rütmi võis aga väga edukalt lüüa ka näiteks tühjal kohvrikaanel. Üldiselt asjaarmastajate muusikavormina tuntud *skiffle´*i-žanris leidub ka proffidest koosnevaid rühmitusi, neist tuntuim on *skiffle´*i kroonimata kuningaks peetud Lonnie Donegani Skiffle Group, kelle *Rock Island Line*, uustöötlus teise *skiffle´*i-guru Leadbelly hitist, tõusis bestselleriks 1956. aastal. *Skiffle´*i-harrastajatena on kunagi alustanud pea kõik *The Beatles´*i liikmed, aga ka näiteks Cliff Richard, Adam Faith ja Chris Farlowe.

MIS JUHTUS AASTAL 1963?

Suurbritannias pannakse toime „suur rongiröövi“: 15-meheline jõuk peatab punase võltsmärgutule abil London-Glasgow postirongi ning röövib 2,5 miljoni naelsterlingi väärtuses pangatähti.

Dallases tapab Lee Harley Osawald USA presidendi John Kennedy.

Pärast paavst Johannes XXIII surma valitakse paavstiks kardinal Giovanno Battista Montini, kes võtab nimeks Paulus VI.

Ansambel *The Beatles* lindistab laulud *I Want to Hold Your Hand, She Loves You, Please Please Me.*

Eesti NSV Arhitektide Liidus arutatakse plaani lammutada Tallinna vanalinn ning hoonestada see ala nüüdisaegsete ehitistega.

Londonis toimub uue *National Theatre´* i esimene etendus.

Sünnivad laulja Whitney Houston, näitleja Johnny Depp, muusik Toomas Lunge, kirjanik Mart Kivastik, lavastaja, näitleja ja teatrijuht Andres Dvinjaninov ning Maroko kuningas Mohammed IV.

Kinolinale jõuavad „Kleopatra“ (Rež. Joseph L. Mankiewicz, peaosades Elizabeth Taylor ja Richard Burton), „“Suur põgenemine“ (R: Hohn Struges), „8 ½“ (R: Federico Fellini), „Linnud“ (R: Alfred Hitchcock).

USA ja NSV Liit lepivad kokku nn kuuma liini sisse seadmises Washingtoni Valge Maja ja Moskva Kremli vahel.

Eesti NSVs on üle 100 000 telerivaataja (26% elanikkonnast).

Kosmoselaevaga Vostok-6 saadetakse orbiidile Valentina Tereškova, maailma esimene naiskosmonaut.

Tartu 8. Keskkooli almanahhi erinumbris ilmub Mati Undi kirjanduslik debüüt: koolipoisi kujunemisromaan „Hüvasti, kollane kass“.

Washingtonis toimub mustanahaliste ameeriklaste rassismivastane demonstratsioon, osaleb 200 000 inimest, kõnega esineb Martin Luther King.

Tallinna Linnuvabrik alustab kanade antibiootikumide tootmist.

Andres Mähar

LAULGE KAASA!

PUDER JA MOOS

Tõlge Peeter Volkonski

Hülgenäoga kutil olid raudhambad suus,
ise oli väike ja üks jalg puust,
aga polnud minu imestusel otsa ega äärt,
kui nägin tema kaenlas üht blondi siresäärt.
Mis seal imestada, et tal on see plika,
kes ta küljes ripub nagu kanakull,
iga suudluse eest harilikult ikka,
ta viskab ümbriku, milles on sull.

Libedal poliitikul, kes tuntud kogu maal,
hiljaaegu juhtus üks suur skandaal,
ajalehed karjuvad, et ta on sutenöör,
aga temast kuninganna juures käies sai „sir“.
Mis seal imestada, et ta äkki rüütliks löödi,
sõbra sõber rääkis mulle ära, milles pull,
siis kui kuninganna lõpetanud oli pidusöögi,
mees viskas talle ümbriku, milles on sull.

Mis sa imestad, et maksuamet on peast segi,
pooled ärid võlgu on ja pooled lihtsalt mull,
nemad aga mõistatavad, kes see valmis tegi
kõik need pruunid ümbrikud, milles on sull.

Peeter Volkonski, Andres Mähar

Sten Karpov, Andres Mähar

MU VANAMEES ON ÕGARD

Tõlge Peeter Volkonski

Mu papsil oli isu suur,
sellest polegi suuremat,
ei olnud talle öeldud, et
liigsöömine on patt.
Ta jalgadest kuni kärsani
terve sea ära süüa võis,
kuid alles algus oli see,
sest siis laulu lahti lõi:

„Tooge üks, tooge kaks,
tooge kolm praadi,
tooge kolm praadi ja veel,
tooge viis, tooge kuus,
tooge seitse praadi,
mul on kõhus ruumi veel.
Tooge veel, tooge veel,
tooge kümme
ja kui üles ütleb vats,
siis ütlen „küll“, sest ootamas
on magustoidumats.“

Mu paps oli üsna üksik hing
ja läks muudkui paksemaks,
on raske leida tütarlast,
kes oleks sama paks.
Kuid äkki ilmus välja
Bertha-nimeline neid,
kes ütles, et tal söömises
ei ole vastaseid.

„Tooge üks, tooge kaks,
tooge kolm praadi,
tooge kolm praadi ja veel,
tooge viis, tooge kuus,
tooge seitse praadi,
mul on kõhus ruumi veel.
Tooge veel, tooge veel,
tooge kümme,
päris lõppu ma ei tea,
aga see, kes võtab viimse raasu,
arve maksma peab.“

Kui su vanamees on õgard,
ei ole meeldiv see,
kui ta lõunasöögi arve kokku
poolteist tonni teeb!

Reimo Sagor

Marika Barabanštšikova , Andres Mähar

NII KAUNIS MEIL HOMNE NÄIB

FRANCIS: Me sihiks saab Mallorca.
On valest kasu mõnikord.
ja Dollyga, ei kahtle ma,
meid ootab rööme terve hord.

Ma varavalgest rügasin,
nälg kõige selle hind.
Nii üht kui teist ma pügasin
ja siis ma nägin sind...
See päev on olnud katastroofe täis.

DOLLY: Ma seda päeva ootasin.

FRANCIS: Ma bossil ohtralt kintsu kaapisin.

DOLLY: Pean jalgu ma raseerima,
see on Hispaanias rangelt in.

DOLLY/FRANCIS: Eilne päev kaugel kui Kuu,
aasta kui mööda sest läind.
Kuid nii kaunis meil homne näib, oo jee,
nii kaunis meil homne näib.

STANLEY: Olin inkognito ja peitsin end.

RACHEL: Olin ma riides kui mees.

STANLEY: Juba kartsin, ei näegi enam sind.

RACHEL: Kohe seisan kui Eeva su ees.

STANLEY/RACHEL: Kohe on meil tuurid sees.

STANLEY: Austraalia meid ähvardas
kui ooperifantoom.

KÕIK: Kuid nii kaunis meil homne näib, oo jee,
nii kaunis meil homne näib.

ALAN: Ma põrgupiinu tundsin koledaid.
olin kui Mozart, kel haige sõrm.
Kuid nüüd ta kuulub jälle mulle vaid.

PAULINE: Ma paljutki, mis toimus siin, ei mõistnud mitte üks põrm,
Eilne päev nii armas näis, mul täna sassis pea.

KÕIK: Kuid nii kaunis meil homne näib, oo jee,
nii kaunis meil homne näib.

DOLLY: Ei enam anna käest nii muhedat jorssi.

FRANCIS: Üks mees olen vaid, teenisin kaht bossi.

KÕIK: Nii kaunis meil homne näib, oo jee,
nii kaunis meil homne näib,
nii kaunis meil homne näib, oo jee,
nii kaunis meil homne näib,
nii kaunis meil homne näib, oo jee,
nii kaunis meil homne näib,
nii kaunis meil homne näib, oo jee,
nii kaunis meil homne näib,
nii kaunis meil homne, homne, homne näib.

Wanemuise teater

Carlo Goldoni

Kahe isanda teener

Muusikaline truffaldinaad 3 waatuses

Muusika: Eug. Kapp ja Ed. Oja

Lawastus: Enn Toona

Assistent: Karl Ader

Muusikajuht: Leo Wirkhaus

Tantsud: Udo Wäljaots

Lawakujundaja: Wold. Peil

Kostüümid: Agnes Camp ja Udo Wäljaots

"Kahe isanda teenri" kavaleht, Vanemuine 1942

Teatrijuht Toomas Peterson
Draamajuht Tiit Palu
Muusikajuht Paul Mägi
Balletijuht Mare Tommingas
Lavastusala juht Rait Randoja
Lavatehniline Rello Lääts, Imre Toomeoks, Avo Anni, Juri Gudkov, Sergei Ivanov, Paap Nõmm, Karl Künnapuu, Sergei Kornev, Hendrik Põlluste
Dekoratsiooniala Marika Raudam, Mait Sarap, Ain Austa, Ahto Eller, Andres Lindok, Terje Kiho, Leenamari Pirn, Katrin Nigumann, Sirje Kolpakova, Aleksandr Karzubov, Indrek Ots, Eino Reinapu, Mart Raja, Armin Luik, Tarvo Vassil
Grimm ja soengud Anne-Ly Soo, Rutt Laikask, Maarja Lõbu
Kostüümiala Ivika Jõesaar, Liisi Ess, Ruth Rehme-Rähni, Külli Kukk, Edith Ütt, Ivi Vels, Heli Kruuse, Luule Luht, Tia Nuka, Kaire Arujõe , Riin Palumets, Irina Medvedeva, Valentina Kalvik, Inkeri Orasmaa, Daisy Tiikoja, Elli Nöps, Anneli Vassar, Marit Reinmets, Natalja Malinen, Juta Reben, Mati Laas, Malle Värno, Henn Laidvee
Riietusala Raina Varep, Kadri Kangur, Eva Kõiv, Anu Kõiv, Katrin Pullmann
Rekvisiidiala Liina Martoja, Ave Liivamägi, Kadri Kaur, Angelika Aun, Kaie Uustal
Valgustusala Andres Sarv, Tõnu Eimra, Tõnis Järs, Kaspar Aus, Andrus Treier, Villu Adamson, Madis Fuchs, Tauri Kötsi
Heliala Toivo Tenno, Vaiko Vreimann
Kavalehe tekstid Sven Karja
Fotod Tõnis Järs
Kavalehe kujundus Andra Seepter

ALTIA
EESTI
Erilisteks hetkedeks

LARSEN
COGNAC

TÕELISE
SEIKLEJA VALIK

PRODUIT DE
FRANCE
www.cognac-larsen.fr

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA. ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

Vanemuise aasta toetaja

emt Elion

Kultuur ühendab

emt.ee elion.ee

NISSAN

Innovation that excites

UUS NISSAN PULSAR

UUS AUTO, UUS KOGEMUS. TÄIUSLIK KAASLANE.

UUS NISSAN PULSAR

See on nii seest kui väljast dünaamiline auto. Kõige ruumikam salong oma klassis ja palju uuenduslikku varustust teevad perega reisimise väga mugavaks. Vaikne ja kergesti manööverdatav Nissan PULSAR on sinu jaoks nagu loodud.

FOR SAFER CARS
EURO NCAP
www.euroncap.com
TEST 2014

NÜÜD EI TASU VÄHEMAGA LEPPIDA.
UUS NISSAN PULSAR PANEB SUL PULSI LÖÖMA.

BRONEERI PROOVISÕIT JUBA TÄNA!

autospirit

Autospirit Tartu OÜ
Turu 47, Tartu
tel 734 1422
www.autospirit.ee

NISSANI OMANIK, LIITUGE BOONUSPROGRAMMIGA!

YOU+ NISSAN

KASULIK SULLE JA SINU AUTOLE NISSAN.EE/YOU+

Piltidel on illustreeriv tähendus. Nissan Pulsari keskmine kütusekulu on 3,6 – 5,1 l/100 km, CO_2 emissioon 94 – 119 g/km.

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks.
Fondi on võimalik teha annetusi:
SA Tartu Kultuurkapital / SEB pank 10102052050006 / Sampo Pank 334408570002
Märksõna: VANEMUISE FOND

Vanemuise fond tänab:
Olga Aasavit, Mart Avarmaad, Alar Kroodot, Kalev Kaset, Mati Kermast, Eero Timmermanni, Tartu linna, Vanemuise advendikontserdil annetajaid.

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Ametlik autopartner

Ametlik hotellipartner Tartus

Ametlik hotellipartner Tartus

Ametlik hotellipartner Tallinnas

Täname Eesti Kriketi Assotsiatsiooni koostöö eest

AS GIGA on Vanemuise Sümfooniaorkestri Kassitoome tasuta suvekontserdi peasponsor.

VANEMUINE
vanemuine.ee